

WYROK TRYBUNAŁU (trzecia izba)

z dnia 30 czerwca 2011 r. (*)

Dyrektywa 92/100/EWG – Prawo autorskie i prawa pokrewne – Publiczne użyczenie –
Wynagrodzenie twórców – Stosowne dochody

W sprawie C-271/10

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Raad van State (Belgia) postanowieniem z dnia 17 maja 2010 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 31 maja 2010 r., w postępowaniu:

Vereniging van Educatieve en Wetenschappelijke Auteurs (VEWA)

przeciwko

Belgische Staat,

TRYBUNAŁ (trzecia izba),

w składzie: D. Šváby, prezes siódmej izby, pełniący obowiązki prezesa trzeciej izby,
R. Silva de Lapuerta, E. Juhász, J. Malenovský (sprawozdawca) i T. von Danwitz,
sędziowie,

rzecznik generalny: V. Trstenjak,

sekretarz: C. Strömholm, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 24 marca 2011 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu Vereniging van Educatieve en Wetenschappelijke Auteurs (VEWA) przez Y. Nelissena Gradego oraz S. Verbekego, advocaten,
- w imieniu rządu belgijskiego przez T. Materne’a oraz J.C. Halleux, działających w charakterze pełnomocników, wspieranych przez adwokatów C. Doutrelepont oraz K. Lemmensa,
- w imieniu rządu hiszpańskiego przez N. Díaz Abad, działającą w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez M. van Beeka oraz J. Samnaddę, działających w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznik generalnej, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni pojęcia wynagrodzenia – wypłacanego podmiotom praw autorskich z tytułu publicznego użyczenia – o którym mowa w art. 5 ust. 1 dyrektywy Rady 92/100/EWG z dnia 19 listopada 1992 r. w sprawie prawa najmu i użyczenia oraz niektórych praw pokrewnych prawu autorskiemu w zakresie własności intelektualnej (Dz.U. L 346, s. 61), obecnie art. 6 ust. 1 dyrektywy 2006/115/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie prawa najmu i użyczenia oraz niektórych praw pokrewnych prawu autorskiemu w zakresie własności intelektualnej (Dz.U. L 376, s. 28).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach wniesionej przez Vereniging van Educatieve en Wetenschappelijke Auteurs (VEWA) przeciwko Belgische Staat skargi o stwierdzenie nieważności dekretu królewskiego z dnia 25 kwietnia 2004 r. w sprawie praw do wynagrodzenia twórców, artystów wykonawców, producentów fonogramów i producentów pierwszych utrwaleń filmów za publiczne użyczenie (zwanego dalej „dekretem królewskim”).

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Motywy siódmy, czternasty, piętnasty i osiemnasty dyrektywy 92/100 mają następujące brzmienie:

„w celu umożliwienia wykonywania działalności twórcom i wykonawcom konieczne są dla nich stosowne dochody stanowiące podstawę dla dalszej pracy twórczej i artystycznej, a inwestycje konieczne w szczególności w przypadku producentów fonogramów i filmów są szczególnie wysokie i ryzykowne; możliwość zapewnienia tego rodzaju dochodów oraz zwrócenia się tego typu inwestycji może być efektywnie zagwarantowana jedynie poprzez stosowną ochronę prawną każdego zainteresowanego właściciela praw;

[...]

w przypadku pobierania przy użyczeniu przez instytucję dostępną dla publiczności opłaty, której wartość nie przekracza kwoty niezbędnej dla pokrycia kosztów obsługi instytucji, nie mamy do czynienia z wykorzystaniem w celach bezpośrednio lub pośrednio gospodarczych lub handlowych w rozumieniu niniejszej dyrektywy;

konieczne jest wprowadzenie ustaleń, poprzez które zostanie zagwarantowane twórcom

i wykonawcom niezbywalne prawo do godziwego wynagrodzenia [...];

[...]

konieczna jest ochrona w zakresie prawa użyczenia publicznego poprzez wprowadzenie specjalnych ustaleń, przynajmniej w stosunku do twórców; jakiekolwiek środki na podstawie art. 5 niniejszej dyrektywy muszą być zgodne z prawem wspólnotowym, w szczególności z art. 7 traktatu”.

4 Artykuł 1 ust. 1–3 dyrektywy 92/100 uściśla:

„1. Zgodnie z przepisami niniejszego rozdziału państwa członkowskie ustanawiają, z zastrzeżeniem art. 5, prawo zezwalające lub zakazujące najmu i użyczenia oryginałów i egzemplarzy powielonych utworów chronionych prawem autorskim oraz innych przedmiotów ochrony określonych w art. 2 ust. 1.

2. Do celów niniejszej dyrektywy »najem« oznacza ograniczone czasowo przekazanie do korzystania w celach bezpośrednio lub pośrednio gospodarczych lub handlowych.

3. Do celów niniejszej dyrektywy »użyczenie« oznacza ograniczone czasowo przekazanie do korzystania niesłużącego celom bezpośrednio lub pośrednio gospodarczym lub handlowym oraz przekazywanie [„gdy jest”] dokonywane przez instytucje dostępne dla publiczności”.

5 Zgodnie z art. 4 ust. 1 dyrektywy 92/100:

„W przypadku przeniesienia lub cedowania przez twórcę lub wykonawcę swego prawa najmu fonogramu lub oryginału lub egzemplarza powielonego filmu na rzecz producenta fonogramu lub producenta filmu autor zachowuje prawo do otrzymania godziwego wynagrodzenia za najem”.

6 Artykuł 5 ust. 1–3 dyrektywy 92/100 stanowi:

„1. Państwa członkowskie mogą ustanowić odstępstwa od wyłącznego prawa przewidzianego w art. 1 w zakresie publicznego użyczenia, o ile przynajmniej twórcy otrzymają wynagrodzenie za takie użyczenie. Państwa członkowskie mają swobodę przy ustalaniu wynagrodzenia, biorąc pod uwagę swoje cele promocji kultury.

2. Jeżeli państwa członkowskie nie zastosują wyłącznego prawa użyczenia przewidzianego art. 1 w odniesieniu do fonogramów, filmów i programów komputerowych, to wprowadzają one wynagrodzenie przynajmniej na rzecz twórców.

3. Państwa członkowskie mogą wyłączyć określone kategorie przedsiębiorstw [instytucji] z płatności wynagrodzenia określonej w ust. 1 i 2”.

7 Zgodnie z art. 8 ust. 2 dyrektywy 92/100:

„Państwa członkowskie ustanawiają prawo w celu zapewnienia wypłaty jednorazowego godziwego wynagrodzenia płatnego przez użytkownika, jeżeli fonogram odtworzony do celów handlowych lub powielenie takiego fonogramu zostanie użyte do nadania przez

środki bezprzewodowe lub w jakikolwiek sposób odtworzone publicznie oraz zapewnia jego podział między wykonawców i producentów fonogramów [...]”.

Uregulowania krajowe

Ustawa z dnia 30 czerwca 1994 r.

- 8 Loi du 30 juin 1994 relative au droit d’auteur et aux droits voisins (ustawa z dnia 30 czerwca 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, *Moniteur belge* z dnia 27 lipca 1994 r., s. 19297), w brzmieniu obowiązującym od 2005 r. (zwana dalej „ustawą z dnia 30 czerwca 1994 r.”), transponuje dyrektywę 92/100.

- 9 Artykuł 23 ust. 1 tej ustawy brzmi następująco:

„Twórca nie może zabronić użyczenia dzieł literackich, baz danych, dzieł fotograficznych, partytur dzieł muzycznych, dzieł dźwiękowych i dzieł audiowizualnych, gdy użyczenie to organizowane jest w celach edukacyjnych lub kulturalnych przez instytucje oficjalnie uznane lub zorganizowane w tym celu przez władze publiczne”.

- 10 Artykuł 47 ust. 1 wspomnianej ustawy stanowi:

„Artysta wykonawca lub producent nie może zabronić użyczenia fonogramów lub pierwszych utrważeń filmów, gdy użyczenie to organizowane jest w celach edukacyjnych lub kulturalnych przez instytucje oficjalnie uznane lub zorganizowane w tym celu przez władze publiczne”.

- 11 Zgodnie z art. 62 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 30 czerwca 1994 r.:

„1. W przypadku użyczenia dzieł literackich, baz danych, dzieł fotograficznych lub partytur dzieł muzycznych na warunkach określonych w art. 23 twórca i wydawca mają prawo do wynagrodzenia.

2. W przypadku użyczenia dzieł dźwiękowych lub audiowizualnych na warunkach określonych w art. 23 i 47 twórca, artysta wykonawca i producent mają prawo do wynagrodzenia”.

- 12 Artykuł 63 akapity pierwszy i trzeci tej ustawy stanowi:

„Po wysłuchaniu instytucji i organizacji zbiorowego zarządzania prawami król określa wysokość wynagrodzeń, o których mowa w art. 62 [...].

[...]

Po wysłuchaniu wspólnot, a w razie potrzeby z ich inicjatywy, król ustala dla pewnych kategorii placówek uznanych lub zorganizowanych przez władze publiczne wyłączenie lub cenę ryczałtową za użyczenie dla celów określenia wynagrodzenia przewidzianego w art. 62”.

Dekret królewski

- 13 Dekret królewski transponuje art. 5 dyrektywy 92/100.
- 14 Artykuł 4 akapity od pierwszego do trzeciego dekretu królewskiego mają następujące brzmienie:

„Wysokość wynagrodzeń, o których mowa w art. 62 ustawy [z dnia 30 czerwca 1994 r.], ustala się ryczałtowo na kwotę w wysokości 1 [EUR] rocznie na osobę pełnoletnią zapisaną do wypożyczalni, o których mowa w art. 2, o ile taka osoba w danym okresie dokonała przynajmniej jednego wypożyczenia.

Wysokość wynagrodzeń, o których mowa w art. 62 ustawy [z dnia 30 czerwca 1994 r.], ustala się ryczałtowo na kwotę w wysokości 0,5 [EUR] rocznie na osobę niepełnoletnią zapisaną do wypożyczalni, o których mowa w art. 2, o ile taka osoba w danym okresie dokonała przynajmniej jednego wypożyczenia.

Jeżeli osoba jest zapisana do więcej niż jednej wypożyczalni, kwota wynagrodzenia za tę osobę jest należna tylko raz”.

Postępowanie przed sądem krajowym i pytanie prejudycjalne

- 15 VEWA jest organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi w Belgii.
- 16 W dniu 7 lipca 2004 r. VEWA wniosła skargę o stwierdzenie nieważności dekretu królewskiego przed Raad van State.
- 17 Na poparcie swej skargi VEWA twierdzi w szczególności, że art. 4 dekretu królewskiego, ustanawiając wynagrodzenie ryczałtowe w wysokości 1 EUR rocznie od osoby, narusza przepisy dyrektywy 92/100, która wymaga wypłaty „godziwego wynagrodzenia” za użyczenie lub najem.
- 18 Sąd krajowy zauważa, że art. 4 ust. 1 i art. 8 ust. 2 dyrektywy 92/100 odnoszą się do „godziwego wynagrodzenia”, podczas gdy w art. 5 ust. 1 tej dyrektywy mowa tylko o „wynagrodzeniu”. Dodaje, że o ile Trybunał miał już okazję dokonania wykładni pojęcia godziwego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 8 ust. 2 wspomnianej dyrektywy (wyrok z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie C-245/00 SENA, Rec. s. I-1251), oraz orzeczenia w przedmiocie art. 5 ust. 3 dyrektywy 92/100 dotyczącego możliwości wyłączenia określonych kategorii placówek z obowiązku wypłacania wynagrodzenia (wyrok z dnia 26 października 2006 r. w sprawie C-36/05 Komisja przeciwko Hiszpanii, Zb.Orz. s. I-10313), o tyle nigdy dotychczas nie wypowiedział się co do pojęcia wynagrodzenia zawartego w art. 5 ust. 1 tej dyrektywy.
- 19 W tych okolicznościach Raad van State postanowiła zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy art. 5 ust. 1 dyrektywy Rady [92/100], obecnie art. 6 ust. 1 dyrektywy [2006/115], sprzeciwia się przepisowi krajowemu, który jako wynagrodzenie ustala kwotę ryczałtową w wysokości 1 EUR na osobę dorosłą i na rok oraz 0,5 EUR na osobę małoletnią i na rok?”.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

- 20 Poprzez swoje pytanie sąd krajowy dąży w istocie do ustalenia, czy art. 5 ust. 1 dyrektywy 92/100 sprzeciwia się przepisom, takim jak rozpatrywane w postępowaniu przed sądem krajowym, ustanawiającym system, zgodnie z którym wynagrodzenie należne twórcom w przypadku publicznego użyczenia obliczane jest wyłącznie w zależności od liczby wypożyczających zapisanych do placówek publicznych na podstawie ryczałtowej kwoty ustalonej od wypożyczającego na rok.
- 21 Należy przypomnieć na wstępie, że na mocy art. 1 ust. 1 dyrektywy 92/100 twórcom przysługuje wyłączne prawo zezwalania na użyczenie lub jego zakazywania. Jednakże, co się tyczy ściśle publicznego użyczenia, art. 5 ust. 1 dyrektywy 92/100 zezwala państwom członkowskim na ustanowienie odstępstwa od tego wyłącznego prawa.
- 22 W zakresie, w jakim wdrożenie takiego fakultatywnego odstępstwa narusza wyłączne prawo twórców, gdyż ci ostatni pozbawiani zostają prawa do zezwalania na konkretną formę użyczenia lub do jej zakazywania, możliwość ta jest uwarunkowana tym, by twórcy otrzymali wynagrodzenie za takie użyczenie.
- 23 W celu uściślenia najpierw, na jakich podmiotach ciąży obowiązek uiszczenia wynagrodzenia należnego twórcom w przypadku publicznego użyczenia, trzeba podkreślić, że użyczenie jest zdefiniowane w art. 1 ust. 3 dyrektywy 92/100 jako ograniczone czasowo przekazanie do korzystania niesłużącego celom gospodarczym lub handlowym, gdy jest dokonywane przez instytucje dostępne dla ogółu. Z definicji tej i z celu wspomnianej dyrektywy można wywnioskować, że to udostępnianie przedmiotów przez placówki publiczne umożliwiające ich wypożyczanie, a nie rzeczywiste wypożyczanie określonych przedmiotów przez osoby zapisane do takich placówek, stanowi działalność leżącą u źródła obowiązku uiszczenia wynagrodzenia należnego twórcom. Z tego względu na instytucjach zajmujących się takim udostępnianiem ciąży obowiązek wypłaty wynagrodzenia należnego twórcom.
- 24 Wniosek ten potwierdzony jest w sposób dorozumiany przez art. 5 ust. 3 dyrektywy 92/100, który pozwala państwom członkowskim na wyłączenie określonych kategorii placówek wypożyczających z wypłacania wynagrodzenia.
- 25 Co się tyczy następnie pojęcia wynagrodzenia, Trybunał orzekł już, że zarówno względy jednolitego stosowania prawa wspólnotowego, jak i zasady równości wskazują na to, że treści przepisu prawa wspólnotowego, który nie zawiera wyraźnego odesłania do prawa państw członkowskich dla określenia jego znaczenia i zakresu, należy zwykle nadać w całej Wspólnocie autonomiczną i jednolitą wykładnię, którą należy ustalić, uwzględniając kontekst przepisu i cel danego uregulowania (zob. w szczególności wyrok z dnia 9 listopada 2000 r. w sprawie C-357/98 *Yiadam*, Rec. s. I-9265, pkt 26; ww. wyrok w sprawie *SENA*, pkt 23).
- 26 Ma to zastosowanie w odniesieniu do pojęcia wynagrodzenia widniejącego w art. 5 ust. 1 dyrektywy 92/100, które nie zostało zdefiniowane w tej dyrektywie (co się tyczy pojęcia godziwego wynagrodzenia, zob. analogicznie ww. wyrok w sprawie *SENA*, pkt 24).
- 27 W odniesieniu do kontekstu, w który wpisuje się pojęcie wynagrodzenia, należy

zauważyć, że dyrektywa 92/100 nie stanowi jedyne instrumentu w dziedzinie własności intelektualnej i że przy uwzględnieniu wymogów wynikających z jednolitości i spójności porządku prawnego Unii to pojęcie wynagrodzenia należy interpretować w świetle przepisów i zasad ustanowionych przez ogół dyrektyw dotyczących własności intelektualnej zgodnie z wykładnią nadaną im przez Trybunał.

- 28 W tym względzie Trybunał orzekł już przy okazji wykładni pojęcia godziwej rekompensaty w dziedzinie zwielokrotniania kopii na użytek prywatny, o którym mowa w art. 5 ust. 2 lit. b) dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym (Dz.U. L 167, s. 10), iż ta rekompensata ma na celu odpowiednie wynagrodzenie twórcom korzystania bez ich zgody z ich chronionych utworów, tak że rekompensatę tę należy uważać za wyrównanie szkody poniesionej przez twórcę wynikającej z czynności zwielokrotniania (zob. podobnie wyrok z dnia 21 października 2010 r. w sprawie C-467/08 Padawan, Zb.Orz. s. I-10055, pkt 39, 40).
- 29 Wprawdzie w dyrektywie 92/100, ustanawiając odstępstwo od wyłącznego prawa twórców, prawodawca wspólnotowy użył terminu „wynagrodzenie” w miejsce terminu „rekompensata” przewidzianego w dyrektywie 2001/29, jednakże celem tego pojęcia wynagrodzenia jest również ustanowienie odszkodowania dla twórców, jako że wynagrodzenie to występuje w porównywalnej sytuacji, gdy utwory wykorzystywane są w ramach publicznego użyczenia bez zgody twórców, co wyrządza tym ostatnim szkodę.
- 30 Ponadto należy zauważyć, że w art. 5 ust. 1 dyrektywy 92/100 mowa o „wynagrodzeniu”, podczas gdy art. 4 ust. 1 tejże dyrektywy, dotyczący najmu, systematycznie odnosi się do „godziwego wynagrodzenia”. Pojęcie godziwego wynagrodzenia pojawia się również w art. 8 ust. 2 tej dyrektywy, dotyczącym nadawania i odtwarzania publicznego. Już z powodu tej różnicy redakcyjnej tych dwóch przywołanych pojęć nie należy interpretować w sposób identyczny.
- 31 Z motywu osiemnastego dyrektywy 92/100 wynika również, że konieczne jest wprowadzenie specjalnych ustaleń w odniesieniu do publicznego użyczenia w celu ochrony praw twórców. W rezultacie uznaje się, że reżim publicznego użyczenia różni się od pozostałych reżimów określonych w tej dyrektywie. To samo musi stosować się do różnych elementów wspomnianych reżimów, w tym elementu obejmującego odszkodowanie dla twórców.
- 32 Co się tyczy wreszcie kwoty wynagrodzenia, należy zauważyć, że Trybunał orzekł już w odniesieniu do pojęcia godziwego wynagrodzenia widniejącego w art. 8 ust. 2 dyrektywy 92/100, że ocena jego godziwego charakteru powinna być dokonywana w szczególności w świetle wartości wykorzystywania chronionego przedmiotu w wymianie gospodarczej (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie SENA, pkt 37).
- 33 Tymczasem, jak wspomniano w pkt 23 niniejszego wyroku, zgodnie z art. 1 ust. 3 dyrektywy 92/100 użyczenie nie ma bezpośredniego lub pośredniego charakteru gospodarczego lub handlowego. W tych okolicznościach korzystanie z przedmiotu chronionego w przypadku publicznego użyczenia nie może być analizowane w świetle jego wartości w wymianie gospodarczej. W rezultacie wysokość wynagrodzenia będzie

w sposób nieunikniony mniej znaczna od wysokości odpowiadającej godziwemu wynagrodzeniu lub będzie mogła nawet być ustalana ryczałtowo w celu rekompensaty za udostępnienie ogółu rozpatrywanych przedmiotów chronionych.

- 34 Przy uwzględnieniu powyższego wynagrodzenie, które należy w ten sposób ustalić, musi zgodnie z tym, co przewiduje motyw siódmy dyrektywy 92/100, pozwolić twórcom na uzyskiwanie stosownych dochodów. Jego wysokość nie może zatem być czysto symboliczna.
- 35 Co się tyczy ściślej kryteriów określenia wysokości wynagrodzenia należnego twórcom w przypadku publicznego użyczenia, należy przypomnieć, że nie ma żadnego obiektywnego powodu, aby sąd wspólnotowy ustalał szczegółowe warunki określania jednolitego wynagrodzenia, prowadziłoby to bowiem niechybnie do tego, że Trybunał działałby za państwa członkowskie, na które dyrektywa 92/100 nie nakłada żadnego szczególnego kryterium. A zatem wyłącznie do państw członkowskich należy określenie na swoim terytorium najważniejszych kryteriów w celu zagwarantowania w granicach nakreślonych przez prawo wspólnotowe, a w szczególności przez dyrektywę 92/100, poszanowania tego pojęcia wspólnotowego (zob. analogicznie ww. wyrok w sprawie SENA, pkt 34).
- 36 W tym względzie zgodnie z brzmieniem art. 5 ust. 1 dyrektywy 92/100 państwu członkowskiemu przysługuje szeroki zakres swobodnego uznania. Mogą one bowiem ustalać wysokość wynagrodzenia należnego twórcom w przypadku publicznego użyczenia w zależności od swoich własnych celów związanych z promocją kultury.
- 37 Jednakże, przy uwzględnieniu, że wynagrodzenie stanowi – jak stwierdzono w pkt 28 i 29 niniejszego wyroku – wyrównanie szkody wyrządzonej twórcom w wyniku używania ich dzieł bez zezwolenia, ustalenie wysokości tego wynagrodzenia nie może być całkowicie oddzielone od elementów konstytutywnych takiej szkody. Jako że szkoda ta wynika z publicznego użyczenia, to znaczy przekazywania przez dostępne dla ogółu placówki chronionych przedmiotów do korzystania, wysokość należnego wynagrodzenia powinna brać pod uwagę zakres tego przekazywania.
- 38 Otóż im wyższa jest liczba chronionych przedmiotów udostępnionych przez placówkę zajmującą się publicznym użyczeniem, tym większe jest naruszenie praw autorskich. Wynika z tego, że wysokość wynagrodzenia, które powinno zostać uiszczone przez taką placówkę, powinna uwzględniać liczbę przedmiotów udostępnionych ogółowi i że w rezultacie duże placówki zajmujące się publicznym użyczeniem powinny wypłacać wynagrodzenie o znaczniejszej wysokości niż placówki mniejsze.
- 39 Ponadto zainteresowany krąg odbiorców, czyli liczba wypożyczających zapisanych do placówki wypożyczającej, okazuje się także mieć znaczenie. Im wyższa jest bowiem liczba osób mających dostęp do chronionych przedmiotów, tym większe jest naruszenie praw twórców. Wynika z tego, że wysokość wynagrodzenia, które należy uiszczać twórcom, powinna być ustalona również z uwzględnieniem liczby wypożyczających zapisanych do tej placówki.
- 40 W sprawie przed sądem krajowym bezsporne jest, że system ustanowiony dekretem królewskim uwzględnia liczbę wypożyczających zapisanych do placówek zajmujących się publicznym użyczeniem, ale nie uwzględnia liczby przedmiotów udostępnionych

ogółowi. Zatem takie uwzględnienie nie bierze pod uwagę wystarczająco zakresu szkody ponoszonej przez twórców ani zasady, zgodnie z którą twórcy ci powinni otrzymywać wynagrodzenie równoważne stosownym dochodom, o których mowa w motywie siódmym dyrektywy 92/100.

- 41 Ponadto art. 4 ust. 3 tego dekretu przewiduje, że jeżeli osoba jest zapisana do więcej niż jednej wypożyczalni, wynagrodzenie za tę osobę jest należne tylko raz. W tym względzie VEWA stwierdziła w toku rozprawy, iż 80% placówek we wspólnocie francuskiej w Belgii podnosi, że duża część czytelników jest również zapisana do innych placówek wypożyczających i że w rezultacie czytelnicy ci nie są uwzględniani przy wypłacie wynagrodzenia dla danego twórcy.
- 42 W tych okolicznościach wspomniany system może doprowadzić do tego, że liczne placówki w rzeczywistości zostaną prawie zwolnione z obowiązku uiszczenia jakiegokolwiek wynagrodzenia. Jednak takie faktyczne wyłączenie nie jest zgodne z przepisem art. 5 ust. 3 dyrektywy 92/100 – stosownie do wykładni nadanej mu przez Trybunał – według którego tylko ograniczona liczba kategorii placówek potencjalnie zobowiązanych do wypłacania wynagrodzenia na podstawie art. 5 ust. 1 dyrektywy 92/100 może zostać zwolniona z tej płatności (zob. ww. wyrok w sprawie Komisja przeciwko Hiszpanii, pkt 32).
- 43 W rezultacie przy uwzględnieniu powyższego należy odpowiedzieć na postawione pytanie, że art. 5 ust. 1 dyrektywy 92/100 sprzeciwia się przepisom, takim jak rozpatrywane w postępowaniu przed sądem krajowym, ustanawiającym system, zgodnie z którym wynagrodzenie należne twórcom w przypadku publicznego użyczenia obliczane jest wyłącznie w zależności od liczby wypożyczających zapisanych do placówek publicznych na podstawie ryczałtowej kwoty ustalonej od wypożyczającego na rok.

W przedmiocie kosztów

- 44 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (trzecia izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 5 ust. 1 dyrektywy Rady 92/100/EWG z dnia 19 listopada 1992 r. w sprawie prawa najmu i użyczenia oraz niektórych praw pokrewnych prawu autorskiemu w zakresie własności intelektualnej sprzeciwia się przepisom, takim jak rozpatrywane w postępowaniu przed sądem krajowym, ustanawiającym system, zgodnie z którym wynagrodzenie należne twórcom w przypadku publicznego użyczenia obliczane jest wyłącznie w zależności od liczby wypożyczających zapisanych do placówek publicznych na podstawie ryczałtowej kwoty ustalonej od wypożyczającego na rok.

Podpisy

* Język postępowania: niderlandzki.

© Unia Europejska , <http://eur-lex.europa.eu/>